

Päätöksestä tiedotetaan 7.9.2023 julkaistavalla kuulutuksella

ASIA

Päätös ampumarataa koskevasta ympäristölupahakemuksesta.

LUVAN HAKIJA

Pellon Riistanhoitoyhdistys
Y-tunnus 0827836-5

Yhteyshenkilö: Maija-Liisa Pakisjärvi

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Ympäristölupaa haetaan olemassa olevalle Tuomovaaran ampumaradalle. Ampumarata sijaitsee Pellon kirkonkylän pohjoispuolella, Tuomuvaaran länsilaidalla sijaitsevalla kiinteistöllä Ampumarata 854-404-81-2.

Ampumaradan keskipisteen koordinaatit ovat N 7415370, E 368800 (ETRS-TM35FIN).

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain §:n 27 ja liitteen 1 taulukon 2 kohdan 14a mukaan ulkona sijaitsevalla ampumaradalla on oltava ympäristölupa.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta §:n 2 kohdan 13a mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee ulkona sijaitsevaa ampumarataa koskevan ympäristölupa-asian.

Rovaniemen kaupungin ja Pellon kunnan välisen sopimuksen mukaan Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen hoitaa Pellon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät.

suojeluperusteena on Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, alpiinisten jokien ja niiden penkereiden ruohokasvillisuus, vuorten alapuoliset tasankojoet ja niiden kasvillisuus sekä saukon esiintymisen. Tornionjoen ja Muonionjoen suojelutapana on koskiensuojelulaki ja vesilaki.

TOIMINNAN KUVAUS

Pellon riistanhoitoyhdistyksen ampumaratatoiminta on alkanut vuonna 1967 perustetuilla hirvi- ja luodikkoradoilla. Toimintaa on laajennettu 1980-luvulla perustamalla alueelle skeet-rata ja 2000-luvulla lisäämällä alueelle trap- ja pistooliradat. Ajan myötä myös rata-alueen rakenteita on kehitetty rakentamalla ampumakatoksia sekä huoltorakennus ja ratojen varustelua on parannettu mm. sähköistyksellä.

Rataa käyttävät Pellon riistanhoitoyhdistyksen jäsenet, satunnaisesti muiden lähialueella toimivien metsästysseurojen jäsenet sekä reserviläiset ja poliisi. Radalla yleisimmin käytettävät aseet ovat metsästys- ja rata-ammuntaan soveltuvat kiväärit, haulikot ja pistoolit. Rataa on mahdollista käyttää ympärivuotisesti mutta pääasiallinen käyttö tapahtuu sulan maan aikana, touko-syyskuussa. Päivittäinen ammunta-aika on kello 9:00 ja 20:00 välinen aika.

Radat ja ratarakenteet

Tuomovaaran ampumaradalla on käytössä kaksi haulikkorataa ja kolme luotiaserataa. Radat on sijoitettu alueelle siten, että kaikkien ratojen ampumasuunta on pois päin asutuksesta ja alueen rakennuskanta jää ampumasuuntaan nähden joko radan taakse tai sivulle takaviistoon. Maanpinnan korkeus nousee ampumasuunnassa ja taustavallit ovat korkeammalla kuin ampumapaikat.

Ampumaradan vuosittainen laukausmäärä on viime vuosina ollut noin 5 000 laukausta. Näistä luotiaseradoilla on ammuttu noin 2 000 laukausta ja haulikkoradoilla noin 3 000 laukausta. Lupaa haetaan siten, että vuosittain ammuttava laukausmäärä on enintään 10 000 laukausta.

Haulikkoradat

Tuomovaaran ampumaradalla voi harjoittaa skeet- ja trap- ammuntaa. Haulikkoratojen ampumapaikoilla ei ole katosrakenteita eikä radoilla ole haulien leviämistä estäviä eikä maaperää suojaavia rakenteita.

Skeet-rata on lajia koskevien säännösten mukainen. Radalla on 7 puoliympyrän muotoon sijoitettua ampumapaikkaa, yksi ampumapaikka muiden edessä keskellä sekä kaksi heitintornia. Skeet-radan ampumasuunta on kohti koillista ja ampumasectori sijoittuu luode-itä -välille.

Myös trap-rata on lajia koskevien säännösten mukainen. Radalla on viisi rinnakkain sijaitsevaa ampumapaikkaa ja niiden edessä heitinhaudat ja heittolaitteet, joista kiekot lähetetään. Trap -radan ampumasuunta on kohti kaakkoa.

Tuomovaaraan ampumaradan haulikkoratojen haulien leviämisalueen laajuutta on tarkasteltu haulien lentorataan perustuvalla 3D-mallinnuksella. Mallinnuksen mukaan haulit leviävät Skeet-radalta selkeästi rata-alueen pohjoispuolella sijaitsevan kiinteistön

854-893-10-1 alueelle ja vähäisemmässä määrin rata-alueen itäpuolella sijaitsevalle kiinteistölle 854-404-81-3. Trap-rataa koskevan 3D-mallinnuksen mukaan haulit leviävät vähäisessä määrin radan itäpuolella sijaitsevan kiinteistön alueelle.

Luotiaseradat

Tuomovaaran ampumaradalla on kolme luotiaserataa: luodikkorata, hirvirata ja pistoolirata. Luotiaseratojen taustavallit on rakennettu alueelta otetusta maa-aineksesta (hiekkamoreeni) ja vallit ovat nykyään pitkälti kasvittuneet. Ratojen maalialueilla ei ole luotien keruujärjestelmiä eikä erityisiä maaperää ja pohjavettä suojaavia rakenteita. Radoilla ammutaan kivääreillä ja pienoiskivääreillä sekä pistooleilla ja pienoispistooleilla. Radoilla ei ammuta ryhmälaukauksia.

Pistooliradalla ampumamatka on 25 m ja ampumasuunta itään. Ampumapaikka on varustettu katoksella, jossa on taakse ja sivuille umpinaiset seinät. Radan molemmilla puolilla on sivuvallit ja maalialueella maalitaulu ja taustavalli, joka on ampumapaikkaan nähden noin 2 m korkea.

Hirviradalla ampumamatka on 75 m ja ampumasuunta itään. Ampumapaikka on varustettu katoksella, jossa on taakse ja sivuille umpinaiset seinät. Radan taustavalli on on ampumapaikkaan nähden lähes seitsemän metriä korkea.

Luodikkoradalla ampumamatka on 100 m ja ampumasuunta itään. Ampumapaikka on varustettu katoksella, joka on sivuilta täysin avonainen. Taustavalli on ampumapaikkaan nähden lähes seitsemän metriä korkea.

Muut rakenteet

Ratarakenteiden lisäksi alueella on kuivakäymälä sekä huoltorakennus, joka toimii seuran kokous- koulutus- ja neuvottelutilana.

Ampumarata-aluetta on ojitettu ja ylivirtaamakausina ojiin kertyy vettä. Skeet-rataa lukuunottamatta vedet ampumarata-alueelta johdetaan lounaiskulmalta kohti rautatietä, josta ne valuvat edelleen kohti Tornionjokea. Skeet-radalta vedet valuvat pintavalunta kohti alueelle johtavaa hiekkatietä. Radan pohjoispuolella ei ole uomia, jotka johtaisivat vesiä suoraan Tornionjokeen.

Ampumarata-alue on kauttaaltaan aidattu.

Veden käyttö

Kiinteistöllä ei ole vesi- eikä viemäriliittymää eikä talousvesikaivoa. Käyttöveden tarve on vähäistä ja vesi tuodaan tarvittaessa paikalle alueen ulkopuolelta.

Liikennöinti ja muut rakenteet

Kulku ampumaradalle tapahtuu Kolarin tieltä erkanevan hiekkatien kautta. Tie päättyy naapurikiinteistöllä sijaitsevalle varastoalueelle, jonka kautta rata-alueelle kuljetaan. Liikenne koostuu pääasiassa henkilöautoliikenteestä ja liikennemäärät vaihtelevat suuresti vuodenajan mukaan. Liikennöinti ajoittuu radan päivittäisiin aukioloaikoihin. Kokonaisuutena liikenteen ympäristövaikutukset ovat vähäiset.

Jätehuolto

Ampumaradalla on jätteiden keräysastiat, joihin jätteet lajitellaan. Jätteet toimitetaan Pellon kierrätysasemalle muutaman kerran vuodessa.

Kuivakäymäläjätettä syntyy enimmillään 20 litraa vuodessa. Kuivakäymälajäte kompostoidaan.

TOIMINNASTA AIHEUTUVAT PÄÄSTÖT JA JÄTTEET

Jätevedet ja päästöt viemäriin

Toiminnassa ei synny jätevesiä eikä päästöjä viemäriin.

Päästöt maaperään ja vesiin

Ampumaratatoiminnasta ei aiheudu välittömiä päästöjä ympäristöön. Pitkällä aikavälillä ratarakenteisiin kertyneet luodit ja haulit rapautuvat, jolloin niiden sisältämiä haitallisia metalleja (lyijy, kupari, antimoni, arseeni ja sinkki) vapautuu maaperään. Sade- ja sulamisvesien mukana haitta-aineita voi kulkeutua edelleen pintavesiin ja vajoveden mukana pohjaveteen. Haulikkoammunnassa käytettävät savikiekot sisältävät pieniä määriä haitallisia polyaromaattisia hiilivetyjä (PAH-yhdisteet). Tutkimusten mukaan kiekkojen sisältämät PAH-yhdisteet ovat kuitenkin hyvin niukkaliukoisia ja ne pysyvät pääasiassa sitoutuneena kiekkomateriaaliin eivätkä leviä ratarakenteiden ulkopuolelle. Tuomovaaran ampumaradan ratarakenteisiin on arvioitu kertyneen radan koko käyttöhistorian ajalta yhteensä 2 420 kg lyijyä, 85 kg kuparia, 74 kg antimonia, 15 kg arseenia ja 10 kg sinkkiä. Arvio on laskennallinen ja perustuu arvioituun radalla ammuttuun kokonaislaukausmäärään (213 500 laukausta) ja Suomessa yleisimmin käytettävien metsästysaseiden luotien ja haulien sisältämiin haitta-ainepitoisuuksiin.

Haitta-aineiden kulkeutumista Tuomovaaran ampumaradalta alueen ulkopuolelle on selvitetty pinta- ja pohjavesinäytteiden avulla. Pintavesinäytteitä on otettu kolmesta pisteestä, joista kaksi sijaitsee rata-alueella ja yksi rata-alueen ulkopuolella ojassa, joka kerää suurimman osan rata-alueelta valuvista sade- ja sulamisvesistä. Vesinäytteistä on analysoitu edellä mainittujen, luodeissa ja hauleissa esiintyvien metallien kokonaispitoisuudet ja liukoiset pitoisuudet. Pintavesinäytteissä eniten esiintyi lyijyä, jonka pitoisuudet rata-alueella sijaitsevilla näytepisteillä olivat 8,5 µg/l ja 5,8 µg/l. Pitoisuus rata-alueen ulkopuolelta otetussa näytteessä oli 3,1 µg/l. Analysoidusta lyijypitoisuuksista on laskennallisesti määritetty biosaatavan lyijyn pitoisuus, joka rata-alueella sijaitsevilla näytepisteillä oli 0,3 µg/l ja 0,4 µg/l ja rata-alueen ulkopuolella 0,1 µg/l.

Pintavesinäytteiden haitta-ainepitoisuuksia on verrattu valtioneuvoston asetuksessa 1022/2006 annettuihin vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden ympäristölaatumormeihin. Asetuksen mukaan sisämaan pintavesissä suurin sallittu liukoisen lyijyn pitoisuus on 14 µg/l ja biosaatavan lyijyn pitoisuus vuosikeskiarvona ilmoitettuna 1,2 µg/l. Näytteottoa paikalla toiminutta ojaa ei kuitenkaan lasketa pintavedeksi, jolloin ojasta otettuja näytetuloksia ei voida suoraan verrata em. normeihin. Näytteenottoa paikalle voidaan sen sijaan laskennallisesti määrittää sellainen suurin hyväksyttävä pitoisuus, joka ojavedessä esiintyessään, ei vielä aiheuta vastaanottavassa vesistössä ympäristölaatumormin ylittymistä. Ojaveden suurimman hyväksyttävän liukoisen lyijypitoisuuden on laskettu olevan 350 µg/l ja biosaatavan lyijypitoisuuden 37,5 µg/l. Muille luodeissa ja hauleissa esiintyville metalleille ei ole annettu ympäristölaatumormeja eikä vertailua näiden aineiden osalta ole mahdollista tehdä. Muiden metallien pitoisuudet pintavedessä olivat kuitenkin selvästi

lyijypitoisuuksia pienempiä ja vaihtelivat välillä 0,1 ja 2,2 µg/l. Muista metalleista suurimmat pitoisuudet olivat kuparilla (2,2 µg/l) ja sinkillä 1,7 (µg/l).

Haitta-aineiden kulkeutumista pohjaveteen on selvitetty yhdellä pohjavesinäytteellä. Pohjavesinäyte on otettu ampumarataa lähinnä sijaitsevan asuinrakennuksen talousvesikaivosta. Pohjavedessä suurimmat pitoisuudet olivat kuparilla (8,0 µg/l) ja sinkillä (21,0 µg/l). Muiden metallien (antimoni, arseeni, lyijy) pitoisuudet olivat 0,1 µg/l. Pohjavedessä esiintyneet metallipitoisuudet olivat hyvin pieniä, eivätkä ne ylittäneet vesienhoidon järjestämistä koskevan valtioneuvoston asetuksen 1040/2006 mukaisia pohjaveden ympäristölaatuormeja eivätkä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 1352/2015 talousvedelle annettuja laatuvaatimuksia ja -suosituksia.

Päästöt ilmaan, melu ja värinä

Ampumaratatoiminta aiheuttaa ympäristöön melua. Tuomovaaran radalta ympäristöön aiheutuvaa melutasoa on arvioitu ympäristöministeriön laatiman ampumaratojen parasta käyttökelpoista tekniikkaa käsittelevän oppaan "Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta" (BAT-opas) mukaisilla sapluunamalleilla. Sapluunamallit kuvaavat melulähteen synnyttämän melupäästön vaimenemista suhteessa etäisyyden kasvuun. Ympäristössä esiintyvä melutaso esitetään vyöhykkeinä, joita on neljä kappaletta (melutaso alle 60 dB, 60-65 dB, 65-70 dB ja yli 70 dB). Vyöhykejako perustuu valtioneuvoston päätökseen (53/1997) ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista. Päätöksen mukaisena ohjeena on, että ampumaradan aiheuttama loma-asutukseen kohdistuva melutaso on enintään 60 dB ja vakituiseen asutukseen kohdistuva melutaso enintään 65 dB. Kaikille ampumaradoilla yleisesti käytettävälle asetyypille on laadittu oma sapluunamalli, jossa lähtömelutaso perustuu kyseisen asetyypin aiheuttamaan melutasoon.

Tuomovaaran ampumaradan osalta sapluunamallitarkastelu on suoritettu erikseen kaikkien aselajien ja kunkin aselajin kaikkien eri ampumapaikkojen osalta. Sijoittamalla sapluunamalleilla muodostetut melualueet päällekkäin on muodostettu kuva Tuomovaaran ampumaradan maksimaalisesta melualueesta ja meluvyöhykkeistä. Vastaavasti sijoittamalla ratakohtaiset, eri ampumapaikkoja kuvaavat melualueet päällekkäin on muodostettu maksimaaliset melualueet hirvi- ja luodikkoradalle, pistooliradalle, skeet-radalle ja trap-radalle. Poikkeuksena edelliseen ovat aseista pienoispistooli ja pienoiskivääri, joille sapluunamallitarkastelua ei tehty. Näiden aseiden lähtömelutaso on noin 20 db pienempi kuin muiden radalla käytettävien aseiden, jolloin niiden aiheuttamat melualueet jäivät muiden aseiden aiheuttaminen melualueiden sisälle.

Sapluunamalli ei huomioi melua vaimentavia tekijöitä minkä vuoksi sillä luodut meluvyöhykkeet eivät sellaisenaan kuvaa todellista melutilannetta vaan ne antavat yleensä liian suuria lukemia. Melutason arvioinnissa on tämän vuoksi huomioitava erikseen melua vaimentavien rakenteiden kuten esim. ampumakatosten, meluvallien ja kasvillisuuden vaikutus ympäristöön aiheutuvaan melutasoon. Ampumakatoksen vaimennusvaikutus on vähintään 5 dB mutta katoksen rakenteista riippuen vaikutus voi olla suurempikin, jopa 25 dB. Puusto voi vaimentaa ampumaradalta aiheutuvaa melua 0–4 dB verran.

Pelkän sapluunamallitarkastelun perusteella melutason ohjearvot ylittyvät useilla Tuomovaaran ampumaradan läheisyydessä sijaitsevilla kiinteistöillä. Huomioitaessa radalla olevien ampumakatosten vaimennusvaikutus 5 dB:n suuruisena, ei

pistooliradalla syntyvä melu aiheuta enään ohjearvojen ylityksiä yhdenkään kiinteistön osalta. Ammunta hirviradalla voi aiheuttaa rataa lähinnä sijaitsevalla asuinkiinteistöllä enintään 5 dB ylityksen ja Tornionjoen ranta-alueella sijaitsevien neljän loma-asunnon osalta vastaavasti enintään 5 dB ylityksen ohjearvoon verrattuna. Hakemuksessa hirviradan ampumakatoksen vaimennusvaikutuksen arvioidaan kuitenkin olevan suurempi kuin 5 dB (arvioitu 10-15 dB), jolloin myöskään hirviradan käytöstä ei aiheutuisi ohjearvojen ylityksiä.

Luodikkoradalla ei ole melua vaimentavia rakenteita ja usealla kiinteistöllä esiintyy 5 dB mutta osalla myös sitä suurempia, jopa noin 10 dB ohjearvojen ylityksiä. Luodikkoradalta aiheutuvan melun vähentämiseksi radalle rakennetaan ampumakatos, jonka melua vaimentava vaikutus tulee olemaan 15-25 dB. Rakennettavan katoksen vaimennusvaikutuksen ollessa ollessa vähintään 15 dB, ei ammunta luodikkoradalla aiheuta enään ohjearvojen ylityksiä minkään kiinteistön alueella.

Haulikkoradoilla ei ole melua vaimentavia rakenteita. Haulikkoradoista trap-radalla syntyvä melu aiheuttaa ohjearvojen ylityksen yhdellä kiinteistöllä. Ohjearvon ylitys on enintään 5 dB. Skeet-radalla ohjearvojen ylittyminen on mahdollista useamman asuin- ja lomakiinteistöjen kohdalla. Ohjearvon ylitys on näissäkin tapauksissa kaikkien kiinteistöjen osalta enintään 5 dB.

Puuston, mahdollisten maastoesteiden tms. melua vaimentavaa vaikutusta ei ole otettu huomioon edellä esitettyssä.

Jätteet ja jätteiden käsittely

Ampumaradalla syntyy yhdyskuntajätteeksi luokiteltavaa vaaratonta jätettä: sekajätettä, muovijätettä, puujätettä ja pahvijätettä sekä hylsyjä. Ampumat keräävät osan ammusten hylsyistä mukaansa uudelleen latausta varten. Hylsytyt, jotka eivät sovellu uudelleen käyttöön toimitetaan niitä vastaanottaville tahoille.

Jättemääristä ei ole pidetty kirjaa, eikä niistä ole tarkkaa tietoa. Jättemäärät arvioidaan vähäisiksi.

ARVIO TOIMINNAN VAIKUTUKSISTA YMPÄRISTÖÖN

Tehtyjen tutkimusten ja haitta-aineiden kulkeutumiskäytännön perusteella on arvioitu, että haitta-aineet sitoutuvat suurelta osin rata-alueen kasvillisuuteen ja jäävät ampumarata-alueelle. Haitta-aineiden kulkeutumista rata-alueen ulkopuolelle uskotaan tapahtuvan lähinnä ylivirtaamakausiin sade- ja sulamisvesien kuljettaessa niitä mukanaan. Kuormituksen kulkeutuminen Tornionjokeen on mahdollista, mutta etäisyys radalta oja pitkin Tornionjokeen on noin 1,5 km, millä matkalla haitta-aineet laimenevat ja mahdollisesti virtauksen vähentyessä myös osittain sedimentoituvat. Alueelta otettujen vesinäytteiden perusteella pintavesiin johtuvat haitta-ainepitoisuudet ovat niin pieniä, ettei niillä ole vaikutusta vastaanottavan vesistön (Tornionjoki) veden laatuun eikä ympäristölaatuunormiin perustuva hyväksyttävä päästötaso ylity.

Tuomovaaran ampumaradan läheisyydessä sijaitsevan talousvesikaivon vedessä havaitut haitta-ainepitoisuudet olivat pääasiassa pieniä eikä vedessä havaittu tutkittujen aineiden osalta pohjavedelle asetettuja ympäristölaatuunormeja eikä

talousvedelle asetettua laatuvaatimuksia ja -suosituksia ylittäviä pitoisuuksia. Kaivossa esiintyneisiin kuparin ja sinkin aineita muita suurempiin pitoisuuksiin voi vaikuttaa seikka, että aineita esiintyy alueen maaperässä luontaisesti. Geologian tutkimuskeskuksen tekemien maaperän taustapitoisuuskartoitusten mukaan Tuomovaaran ampumaradan ympäristön maaperänäytteiden kuparipitoisuuksien keskiarvo on 17,3 mg/kg (n=131) ja sinkkipitoisuuksien keskiarvo 21,0 mg/kg (n=131) kun taas antimonin, arseenin ja lyijyn alueen maaperässä ei ole havaittu. Ottaen huomioon pohjavedestä mitatut pitoisuudet, ampumaradalla syntyvien haitta-aineiden hidas kulkeutuminen sekä kasvillisuuden kyky sitoa haitta-aineita, pidetään haitta-aineiden leviämisen riskiä pohjaveteen ja naapurikiinteistöllä talousvetenä käytettävään pohjaveteen pieneenä.

Hakija arvioi, että radan nykytilanteessa ja nykyisen tiedon perusteella alueella ei ole toistaiseksi riskiin perustuvaa tarvetta tehdä maaperän kunnostustoimenpiteitä tai haitta-aineiden hallintatoimenpiteitä.

Luodikkoradalle rakennettavan ampumakatoksen valmistumisen jälkeen toiminnasta aiheutuu melutason ohjearvot ylittävää melua haulikkoratojen käytön osalta. Ohjearvojen ylitys on suurimmillaan 5 dB. Hakija arvioi, että toiminnasta aiheutuva melu ei aiheuta merkittävää ympäristön viihtyvyyden heikentymistä alueella sillä radan vuosittainen laukausmäärä on pieni ja radalla on paljon hiljaisia aikoja, jolloin ammuntaa ei tapahdu. Ampumaradalla ei ammuta varhain aamulla, myöhään illalla eikä yöllä, minkä vuoksi yöaikaan ja uneen liittyviä vaikutuksia ei esiinny.

Tornionjoen natura 2000 -alueella melu voi pieniltä osin ylittää suojelualueille asetetun ampumamelun ohjearvon (60 dB). Ottaen kuitenkin huomioon suojelualueen suojeluperusteet ei meluhaittaa pidetä suojeluperusteita heikentävänä tekijänä.

TOIMINNAN TARKKAILU

Ampumaradan käyttöä ja melupäästöjä tullaan tarkkailemaan pitämällä kirjaa laukausmääristä. Radan käyttäjien ohjauksella ja valvonnalla huolehditaan siitä, että ampuma-aikoja noudatetaan.

Laukausmäärien avulla voidaan myös seurata haitta-aineiden kertymistä ratarakenteisiin ja radan kuormituspotentiaalia. Haitta-aineiden kulkeutumista ympäristöön seurataan pinta- ja pohjavesinäytteiden avulla. Pintavesinäytteet otetaan kolmen vuoden välein kahdesta eri pisteestä. Toinen näytepisteistä sijaitsee ampumarata-alueella (VNP1) ja toinen ojassa (VNP2), jota myöten valtaosa ampumaradalta johtuvista vesistä laskee edelleen kohti Tornionjokea. Vesinäytteistä määritetään lyijyn, arseenin, kuparin, sinkin, antimonin, kalsiumin ja liuenneen orgaanisen aineen (DOC) määrät sekä pH ja sameus. Metalleista määritetään liukoiset pitoisuudet ja lyijypitoisuus esitetään lisäksi biosaatavassa muodossa.

Pohjaveden laatua tarkkaillaan rataa lähinnä sijaitsevasta talousvesikaivosta otettavalla näytteellä kolmen vuoden välein. Näytteestä analysoidaan samat metallit kuin pintavesinäytteistä (liukoiset pitoisuudet) sekä niiden lisäksi sameus, pH, happipitoisuus, lämpötila ja liuenneen orgaanisen aineen määrä.

Alueella syntyvistä ja edelleen toimitetuista jätemääristä pidetään kirjaa.

Tarkkailun tuloksista laaditaan vuosiraportti, joka toimitetaan vuosittain valvontaviranomaiselle.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Hakijan arvion mukaan ampumaradan toiminnassa ei tapahdu sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, joista voisi aiheutua tavanomaista suurempia päästöjä ympäristöön tai toiminnan ympäristövaikutusten lisääntymistä.

ARVIO PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN (BAT) JA PARHAAN KÄYTÄNNÖN SOVELTAMISESTA

BAT-oppaan mukaan ampumaratatoiminnan haitta-aineiden hallinnan tarve sekä parhaat käyttökelpoiset tekniikat määritellään kohdekohtaisesti toiminnan aiheuttaman pitkän aikavälin ympäristöriskin perusteella. Oppaassa parhaalle käyttökelpoiselle tekniikalle on määritelty neljä eri tasoa (TASO 1, TASO 2a, TASO 2b ja TASO 3).

Tuomovaaran ampumaradan haitta-aineiden aiheuttamat ympäristöriskit (päästöpotentiaali, pintavesiriski ja pohjavesiriski) on pisteytetty BAT-oppaan mukaisesti. Pisteytyksen perusteella ampumarata sijoittuu haitta-aineriskin merkittävyyden osalta matalan ympäristöriskin luokkaan (TASO 1). Matalan ympäristöriskin luokassa haitta-aineiden hallinnan kannalta riittäviä toimenpiteitä ovat laukausmäärien seuranta (kuormituksen seuranta) ja mahdollinen vaikutusten tarkkailu (vaikutukset pinta- ja pohjaveteen). Toiminnan aikaisen kuormituksen rajoittamiselle esim. välitulppien, kiekkomurskas ja luotien keräämiselle ei ole tarvetta vaan ne voivat jäädä ratarakenteisiin. Ratarakenteiden puhdistustarve arvioidaan toiminnan loputtua riskiperusteisesti ja kestävän kunnostuksen periaatteiden mukaisesti.

Melunhallinnan kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa ovat luodikkoradalle rakennettava C-tyyppin ampumakatos ja rajoitetut toiminta-ajat. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) ja -käytännön (BEP) mukaisina riittävinä toimenpiteinä voidaan pitää sitä, että toiminta-aikoja on rajoitettu ja toiminta järjestetään siten, ettei ampumatoiminnan melualueet laajene altistuvia kohteita kohti.

ASIAN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Ympäristölupa-asian vireilläolosta on kuulutettu Pellon kunnan sähköisellä ilmoitustaululla 1.3.2023. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 1.3.2023 ilmestyneessä Meän Tornionlaakso -lehdessä. Kulutus ja hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävillä verkkosivuilla 1.3.–11.4.2023. välisenä aikana. Asian vireilläolosta on annettu kirjeellä tieto niille, joita asian on katsottu erityisesti koskevan.

Lausunnot

Hakemuksen on pyydetty Pellon kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto. Terveydensuojeluviranomainen esittää lausuntonaan seuraavaa:

Terveydensuojelulain (763/1994) 2 §:n mukainen omavalvontavelvoite koskee kaikkea elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (*omavalvonta*). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Terveydensuojelun kannalta ampumaradan keskeiset vaikutukset elinympäristöön ovat sen aiheuttamat meluvaikutukset. Mikäli toiminnasta epäillään aiheutuvan meluhaittaa, tulisi toiminnanharjoittaja velvoittaa selvittämään melutaso mittauksin lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Hakija on esittänyt toiminta-ajan pysymistä ennallaan (maanantai-sunnuntai klo 9:00-20:00). Toiminta-aikaa määritettäessä tulisi huomioida mahdollisten melutasojen ylitysten vaikutus viihtyisyyteen häiriintyvissä kohteissa myös viikonloppuaamuisin ja yleisinä loma-aikoina.

Hakemuksen mukaan pohjavesiolosuhteita tullaan tarkkailemaan ja vesinäytteitä ottamaan lähimmästä talousvesikaivosta. Talousvesikaivosta otettujen pohjavesinäytteiden tulokset pyydetään toimittamaan tiedoksi myös terveydensuojeluviranomaiselle ympäristöterveydenhuoltoon.

Talousvedelle annettuihin laatuvaatimuksiin ja -suosituksiin voidaan vesinäytetulosten osalta viitata silloin, kun laboratorion käyttämät menetelmät on akkreditoitu nimenomaan talousvesitutkimuksiin. Terveydensuojeluviranomainen pyytää huomioimaan, että yksittäisten talouksien omaan vedenhankintaansa käyttämien kaivojen (talousvesikaivo) laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista on säädetty STM:n asetuksessa 401/2001.

Muistutukset ja mielipiteet

Metsähallitus on jättänyt hakemuksen johdosta muistutuksen, jossa todetaan, että Metsähallitus, Suomen valtion omistaman kiinteistön Valtionmaa 854-893-10-1 haltijana, ei vastusta ympäristöluvan myöntämistä Tuomovaaran ampumaradalle seuraavin edellytyksin:

1) Ampumaradalla on harjoitettu ampumaratatoimintaa vuosikymmeniä, josta on seurannut haulien kertymistä myös ampumaradan vieressä olevalle Valtionmaa-palstalle. Ympäristöluvassa kaikki vastuu Valtionmaa-palstan mahdollisesta saastumisesta ampumaratatoiminnan osalta ja sen saastumisen aiheuttamista kustannuksista maanomistajalle on osoitettava saastumisen aiheuttajalle.

2) Ampumaharjoittelu tulee aiheuttamaan jatkossakin lisää haulien kertymistä Valtionmaa-palstalle niin sanottuna ”ropinavyöhykkeenä” nykyisellä ampumaradan haulikkoharjoittelukohtan sijoituksella ja ampumasuunnalla. Edellyttämme, että ensisijaisesti ampumaratatoiminta tulisi suunnitella sellaiseksi, ettei Valtionmaa-palstalle kerry lisää hauleja, mikäli se helposti ja muuta turvallisuutta vaarantamatta on mahdollista toteuttaa.

3) Valtionmaa-palstan sijainti ampumaradan vieressä rajoittaa jo palstan muuta hyötykäyttöä mm. maankäytön jatkojalostukseen ja virkistykseen sekä puuston

käyttöön mahdollisten haulikertymien takia. Metsähallitus edellyttää, että Metsähallituksen ja ympäristöluvan hakijan sallitaan tehdä keskenään maanvuokrasopimus Valtionmaa-palstan käyttämisestä ampumaradan suoja-alueeksi ennen ympäristöluvan vahvistamista.

Luvanhakijan kuuleminen

Luvanhakija on antanut vastineensa terveydensuojeluviranomaisen lausunnon ja asiassa jätetyn muistutuksesta johdosta.

Hakijan vastine terveydensuojeluviranomaisen lausuntoon

Ympäristöterveydenhuollon lausunnossa otetaan kantaa meluvaikutuksiin ja toiminta-ajoista määrittämiseen. Hakija muistuttaa, että radalla tullaan tekemään meluntorjuntaa rakentamalla luodikkoradalle C-tyypin mukainen katos ja siten huomattavasti vähentämään meluvaikutuksia nykyisestä. Ympäristöministeriön ohjeistuksen (2014) mukaisesti alle 10 000 laukauksen radalle 5 desibelin ohjearvon ylitys on pieni ja meluhaitta on vähäinen, jolloin meluntorjuntatoimille tai käyttöaikojen rajoituksille ei olisi tarvetta.

Tuomovaaran radan toiminta-ajat on kuitenkin rajoitetummat kuin mitä ympäristöministeriön (2012) ohjeistuksen mukaan melun ohjearvojen täytyessä olisi oikeus harjoittaa. Ammuntaa voisi harjoittaa päivittäin klo 07–22 välisenä aikana, mikä vastaa 105:tä tuntia viikkotasolla. Tuomovaaran radalle esitetyt ampuma-ajat (ma-su 09–20) vastaavat 77:ää tuntia viikkotasolla. Tämä tarkoittaa noin 27 % vähennystä ampuma-aikoihin verrattuna ohjeelliseen lähtökohtaan, mitä voi pitää riittävänä aikarajoituksena suhteessa siihen, että radan laukausmäärä on pieni ja ohjearvojen ylitys vähäinen. Täten toiminta-aikoja on rajoitettu vaikei ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaan olisi tarvetta.

Lähiasutukselta ei ole tullut muistutuksia/mielipiteitä toiminnasta eikä hakijan tietojen mukaan toiminnan melusta ole valitettu Pellon ympäristölautakunnan vuonna 2007 tekemän päätöksen jälkeen. Hakija ehdottaa, että mikäli toiminnan melusta tulee valituksia hakija teettää tarkemman meluselvityksen, jonka perusteella tehdään tarvittaessa toimenpiteitä, kuten rajoitetaan toiminta-aikoja tai torjutaan melua rakenteellisesti. Lisäksi hakija muistuttaa, että Puolustusvoimien ampumaratojen meluohjeistuksessa (2022) on tieteellisesti todennettu kohdekohtaisen melumallinnuksen olevan mittauksia tarkempi.

Talousvesikaivosta otettavat näytteet tullaan toimittamaan tiedoksi terveydensuojeluviranomaiselle ja laatuvaatimuksissa huomioidaan STM:n asetus 401/2001.

Hakijan vastine Metsähallituksen muistutukseen

Metsähallituksen muistutukseen hakija vastaa, että on itsestäänselvyys ja ympäristölainsäädännössäkkin määrätty, että toiminnanharjoittaja on vastuussa toiminnasta mahdollisesti aiheutuvasta kuormituksesta. Hakija on esittänyt Metsähallitukselle haulien leviämisalueen osuuden ostamista itselleen, josta toistaiseksi Metsähallitus on kieltäytynyt ja tarjonnut vuokrasopimusta alueen hallinnasta.

Hakija ei mieluusti lähtisi muuttamaan skeet-radon sijaintia tai ampumasuuntaa, koska ympäristönäkökohdista järkevintä olisi jatkaa jo kuormittuneella alueella kuin

kuormittaa uutta aluetta. Mikäli Metsähallituksen kanssa ei päästä sopimukseen alueen käytöstä ampumaratatoimintaan, tullaan skeet-radan sijoittelua tarkastelemaan tarkemmin.

Suomen metsästäjäliiton (2012) mukaan haulikot on tarkoitettu metsästyksessä lyhyille ampumamatkoille ja sopivaksi ampumamatkaksi on suositeltu 10-35 metriä. Täten kyseisellä etäisyydellä on todennäköistä haulien kertyminen puihin, mutta etäisyyden kasvaessa haulit eivät läpäise edes kaarnakerrosta. Metsähallituksen kiinteistöä lähimmät skeet-radan ampumapaikat sijaitsevat noin 30-50 metrin etäisyydellä kiinteistön rajasta. Metsähallituksen alueella oleviin puihin haulien kertyminen on vähäistä tai epätodennäköistä ja kohdistuu pieneen osaan alueen puustoa.

Hakija muistuttaa, että Metsähallituksen kiinteistöllä on toisen toiminnanharjoittajan varastoalue ja siten epäilee, että Metsähallituksen kiinteistöllä nykyisellään olisi erityistä virkistyskäyttöä. Kyseisellä kiinteistöllä ei ole tietojen mukaan myöskään erityisiä luontoarvoja. Lisäksi kiinteistö on kooltaan melko pieni siihen nähden, että Pellon kunnan alueella on paljon samankaltaisia metsäalueita virkistytymiseen.

Metsähallituksen muistutuksen kohtaan kolme hakija huomauttaa, ettei ole tarpeen yhtä lajirataa koskevan vuokraussopimusasian takia keskeyttää lupaprosessia. Skeet-lajiradan toiminta voidaan keskeyttää siksi aikaa, että kyseessä olevan alueen käytöstä on sovittu. Ympäristönsuojeluviranomainen voi edellyttää, että skeet-radan toimintaa voidaan jatkaa vasta kun sopimus haulien leviämisalueen hallinnasta on toimitettu valvovalle viranomaiselle. Vastinetta antaessa vuokrasopimusluonnos on hakijan nähtävillä, joten hakijan tulkinnan mukaan Metsähallitus suostuu vuokraamaan alueen ampumarata käyttöön eikä täten myöskään ampumasuunnan muutosta olisi tarvetta harkita.

Vastineen liitteenä kiinteistön 854-404-43-57 omistajan kanssa solmittu sopimus haulien leviämisalueesta ja sen hallinnasta. Kiinteistön 854-404-81-3 omistajan kanssa on käyty myös neuvotteluja ja sopimus on tekeillä.

VIRANOMAISEN RATKAISU

Ympäristönsuojeluviranomainen myöntää Pellon riistanhoitoyhdistykselle ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan Tuomovaaran ampumaradan toimintaan kiinteistöllä Ampumarata 854-404-81-2.

Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksen ja tässä päätöksessä annettujen lupamääräysten mukaisesti.

Lupamääräykset

1. Ympäristölupa kattaa seuraavat ampumaradalla olemassa olevat radat:
 - pistoolirata 25 m
 - hirvirata 75 m
 - luodikkorata 100 m
 - skeet-rata
 - trap-rata

Radoilla saa ampua vuosittain yhteensä enintään 10 000 laukausta.

2. Ampumatoiminta radalla on sallittua päivittäin kello 9:00 ja 20:00 välisenä aikana. Poikkeuksena edelliseen ovat seuraavat juhlapäivät: uudenvuodenpäivä, loppiainen, pitkäperjantai, pääsiäispäivä, toinen pääsiäispäivä, juhannuspäivä, itsenäisyyspäivä, joulupäivä ja toinen joulupäivä sekä juhannus- ja jouluaatto, jolloin ampumatoiminta radalla on kielletty.
3. Ampumaradan sallitut käyttöajat on oltava nähtävillä rata-alueella.

Melua koskevat lupamääräykset

4. Luodikkoradalle on rakennettava hakemuksessa esitetyn kaltainen ampumakatos (BAT -oppaan mukainen C-tyyppin katos), joka vähentää taakse, takaviistoon ja sivuille leviävää melua vähintään 15 dB verran. Siihen saakka kunnes ampumakatos on valmistunut, ammunta luodikkoradalla on sallittu ainoastaan äänenvaimenninta käyttäen.

Ampumakatoksen valmistumisesta ja käyttöönotosta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

5. Luotiaseratojen aiheuttama melun A-painotettu enimmäisäänitaso impulssiakavakiolla määritettynä ($L_{A\text{Imax}}$) ei saa ylittää asumiseen käytettävillä alueilla 65 dB eikä loma-asumiseen käytettävillä alueilla 60 dB.

Haulikkoratojen aiheuttama melun A-painotettu enimmäisäänitaso impulssiakavakiolla määritettynä ($L_{A\text{Imax}}$) ei saa ylittää asumiseen käytettävillä alueilla 70 db eikä loma-asumiseen käytettävillä alueilla 65 dB.

Luotiaseratoja koskevat raja-arvot ovat haulikkoratojen osalta tavoitearvoja, joihin toiminnassa tulee pyrkiä.

Raja-arvo katsotaan ylitetyksi kun vähintään 10 laukauksen mittaustulosten keskiarvo on suurempi kuin raja-arvo. Raja-arvo katsotaan alitetuksi kun mittaustulosten keskiarvo on pienempi tai yhtä suuri kuin raja-arvo.

6. Ampumaradalla sijaitsevien melua vaimentavien rakenteiden kunto on tarkistettava säännöllisesti ja rakenteita on ylläpidettävä niin, ettei niiden ääntä vaimentava vaikutus heikkene.
7. Ampumaratakiinteistöllä oleva puusto on säilytettävä niiltä osin kuin puustoa ei ole tarpeen kaataa ratarakenteiden, muiden radan toimintojen tai radan turvallisen käytön vuoksi.
8. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää melumittausten tekemistä toiminnasta aiheutuvan melutason todentamiseksi. Melumittausten tekeminen voi olla tarpeen mm. melua koskevien valitusasioiden tai radalla tapahtuvien rakenteellisten muutosten yhteydessä. Melumittaukset on tehtävä ympäristöministeriön ampumaratamelun mittaushjeen (61/1991) mukaisesti.

Päästöjä maaperään ja vesiin koskevat lupamääräykset

9. Ampumarata-alueen ulkopuoliset sade- ja sulamisvedet on mahdollisuuksien mukaan ohjattava kulkemaan rata-alueen ohitse. Vastaavasti ampumarata-alueella sade- ja sulamisvedet on ohjattava kulkemaan ratarakenteiden ohitse siten, että ratarakenteet pysyvät mahdollisimman kuivina.

Jätteitä ja jätehuoltoa koskevat lupamääräykset

10. Toiminnassa syntyvä jätteet on varastoitava niin, ettei niistä aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, hajuhaittaa, pilaantumisen vaaraa maaperälle tai pohjavedelle eikä muutakaan haittaa ympäristölle.

Eri jätejakeet lajiteltava, varastoitava toisistaan erillään ja toimitettava asianmukaiset luvat omaavalle jätteen vastaanottajalle ja käsittelijälle.

11. Kuivakäymäläjäte toimitettava asianmukaiset luvat omaavalle vastaanottajalle tai käsittelijälle tai kompostoitava kiinteistöllä. Kompostoinnissa tulee noudattaen Pellon kunnan jätehuoltomääräyksiä.

Toiminnan tarkkailua ja raportointia koskevat lupamääräykset

12. Ampumaradalla on oltava nimettyä vastuuhenkilö, joka on selvillä tässä päätöksessä annetuista määräyksistä ja huolehtii siitä, että ampumarataa käytetään ja hoidetaan ja että päästöjä tarkkaillaan ja niistä raportoidaan tämän päätöksen mukaisesti. Vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Mikäli vastuuhenkilö muuttuu, on muuttuneet tiedot ilmoitettava valvontaviranomaiselle.
13. Pintaveden laatua on tarkkailtava kolmen vuoden välein kahdesta eri pisteestä. Tarkkailupisteinä on käytettävä lupahakemuksessa esitettyjä rata-alueella sijaitsevaa näytepistettä 1 (VNP1) ja rata-alueen ulkopuolella sijaitsevaa näytepistettä 2 (VNP2).

Pintavesinäytteet on otettava kaksi kertaa vuodessa ylivirtaamakausiona keväällä ja syksyllä. Vesinäytteistä on analysoitava vähintään lyijyn, antimonin, arseenin, kuparin ja sinkin liukoiset pitoisuudet ja kokonaispitoisuudet sekä pH, sameus ja liuenneen orgaanisen aineen määrä (DOC). Lyijyn osalta on lisäksi ilmoitettava biosaatavan lyijyn pitoisuus.

Pohjaveden laatua on tarkkailtava kolmen vuoden välein kiinteistöllä 854-404-81-0 sijaitsevasta talousvesikaivosta otettavalla näytteellä. Vesinäytteestä on tehtävä vähintään samat analyysit kuin pintavesinäytteistä sekä niiden lisäksi happipitoisuus. Metalleista tulee määrittää liukoiset pitoisuudet.

Näytteenotto ja näytteiden analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta yleisesti käytössä olevien standardien mukaisesti. Analyysitulokset on toimitettava tiedoksi valvontaviranomaiselle ja talousvesikaivoa koskevat tulokset lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Vedenlaadun tarkkailutiheyttä ja/tai analyysivalikoimaa voidaan tarvittaessa myöhemmin muuttaa tarkkailutulosten perusteella. Muutosasia voidaan laittaa vireille viranomaisen tai toiminnanharjoittajan aloitteesta.

14. Vedenlaatutulosten perusteella valvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää lisätutkimuksia tai vesien ja haitta-aineiden hallintaan liittyviä toimenpiteitä.
15. Ampumaradan toiminnasta on pidettävä kirjaa. Kirjanpitoliedoista on laadittava vuosiyhteenvedo, josta on käytävä ilmi vähintään seuraavat tiedot:
 - harjoitus- ja kilpailupäivien määrät (päiviä vuodessa) sekä kilpailupäivien ajankohdat
 - laukausmäärät eriteltyinä radoittain (laukausta vuodessa)
 - jätetiedot (jätteen laatu, määrä, jätenimike, toimituspaikka)
 - tiedot melua torjuvien rakenteiden muutoksista ja kunnostuksista
 - tiedot poikkeavista tilanteista ja niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä
 - tiedot mahdollisista toiminnanharjoittajalle tulleista valituksista
 - tiedot pinta- ja pohjavesinäytteiden tuloksista, ellei niitä ole toimitettu aiemmin.

Vuosiyhteenvedo on toimitettava valvontaviranomaiselle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

Häiriö- ja poikkeustilanteita koskevat lupamääräykset

16. Poikkeuksellisissa tilanteissa, joista voi olla vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle, on välittömästi ryhdyttävä toimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Tapahtumista on lisäksi ilmoitettava valvontaviranomaiselle ja tapahtuman laadun mukaan tarvittaessa pelastusviranomaiselle ja terveydensuojeluviranomaiselle.

Muut lupamääräykset

17. Toiminnanharjoittajan on seurattava ampumaratojen parhaan käytettävissä olevan tekniikan kehittymistä ja varauduttava tällaisen tekniikan käyttöönottoon uudistusten yhteydessä.
18. Toiminnan valvonnan kannalta olennaisista muutoksista ja toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä (> 1 vuosi) on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti hyvissä ajoin, vähintään kaksi kuukautta ennen, toimenpiteeseen ryhtymistä. Luvanhaltijan vaihtumisesta on ilmoitettava kirjallisesti valvontaviranomaiselle.
19. Toiminnan päättyessä ampumarata-alue on puhdistettava jätteistä ja rata-rakenteet poistettava. Maaperän tila on selvitettävä ja tarvittaessa puhdistettava alueellisen ely-keskuksen hyväksymällä tavalla. Lopettamisesta on laadittava suunnitelma, jossa esitetään toimet alueen siivoamiseksi, rakenteiden purkamiseksi, maaperän- ja pohjaveden pilaantuneisuuden selvittämiseksi.

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaan lupaviranomaisen on tutkittava luvan myöntämisen edellytykset ja otettavat huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Ympäristölupa myönnetään jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säädösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että toiminnasta ei asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista tai vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista eikä eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1. momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta.

Pinta- ja pohjavesinäytteiden sekä haitta-aineiden kulkeutumis- ja riskitarkastelun perusteella toiminnasta aiheutuva haitta-ainekuorma jää pääasiassa ampumarata-alueelle eikä ympäristöön aiheudu sellaisia päästöjä, joista aiheutuisi terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Rata-rakenteissa olevien haitta-aineiden edelleen kulkeutumista ja kulkeutumisessa tapahtuvia muutoksia seurataan jatkossa määräväleihin tehtävällä pinta- ja pohjavedenlaadun tarkkailulla.

Ampumaradalta ympäristöön aiheutuvaa melua vähennetään rakentamalla radalle uusi melua vaimentava ampumakatoks. Ampumaradalla jo olemassa olevien ja hakemuksessa rakennettavaksi ilmoitetun uuden ampumakatoksen rakentamisen jälkeen melutaso voi vielä haulikkoratojen osalta ylittää osalla alueen rakennetuista kiinteistöistä valtioneuvoston päätöksen mukaiset melutaso ohjearvot enintään viidellä desibelillä. Ampumaratoja koskevan BAT-oppaan mukaan viiden desibelin suuruudesta melutason ylityksestä aiheutuvaa haittaa pidetään kyseessä olevan kokoluokan (< 10 000 laukausta vuodessa) ampumaradoilla vielä vähäisenä eikä meluntorjuntatoimenpiteille näissä tilanteissa yleensä ole tarvetta. Tuomovaaran ampumaradan aiheuttamia melu- ja viihtyisyyshaittoja torjuntaan kuitenkin myös ammunta-aikoja koskevilla rajoituksilla.

Ampumaradan lähiympäristössä ei ole vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita eikä luonnonsuojelualueita, joihin toiminnalla voisi olisi haitallisia vaikutuksia. Lähinnä sijaitsevat Natura 2000 -verkostoon kuuluva kohde on Tornionjoki. Ottaen huomioon Tornionjoen suojeluperusteet, ei vähäisen ampumamelun ohjearvojen ylittymisen katsota heikentävän joen suojeluperusteena olevia luontoarvoja.

Asiassa tehtyjen selvitysten perusteella toiminnasta ei aiheudu sellaisia päästöjä ympäristöön, joista voisi aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Toiminnasta ei aiheudu myöskään erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista eikä vedenhankinnan tai muun yleiseltä kannalta tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantumista eikä naapuruussuhdelain tarkoittamaa haittaa. Harjoitettaessa toimintaa tässä päätöksessä esitettyllä tavalla ja annettuina lupamääräyksinä noudattaen toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla säädetyt vaatimukset.

Lupamääräysten yleiset perustelut

Lupamääräysten yleisenä tarkoituksena on varmistaa ympäristönsuojelulain mukaisten luvan myöntämisen edellytysten toteutuminen sekä ehkäistä toiminnasta aiheutuvat haitalliset ympäristövaikutukset ennalta, tai mikäli niitä ei voida täysin poistaa niin rajoittaa ne mahdollisimman vähäisiksi. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan luonne, alueen ominaisuudet, jolla vaikutukset ilmenevät sekä vaikutukset ympäristöön kokonaisuutena.

Lupamääräysten yksityiskohtaiset perustelut

Toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia sekä ympäristön pilaantumisen ennalta ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä on arvioitu hakemuksessa ilmoitetun toiminnan laajuuden ja siitä aiheutuvien päästöjen perusteella. Lupamääräyksellä toiminta on rajattu koskemaan lupaharkinnan perusteena olevaa tilannetta (lupamääräys 1).

Radan käyttöä on rajoitettu lupamääräyksessä lueteltuina pyhäpäivinä melu- ja viihtyisyyshaittojen ehkäisemiseksi. Muilta osin toiminnalle määrätyt päivittäiset toiminta-ajat on hyväksytty hakemuksen mukaisina (lupamääräys 2).

Varmistamalla, että radan käyttäjillä on tieto sallituista käyttöajoista vähennetään odottamattomasta ammuttominnasta aiheutuvia viihtyisyys- ja meluhaittoja (lupamääräys 3).

Melua koskevat lupamääräykset

Ampumakatoksen rakentaminen luodikkoradalle on tarpeen radan aiheuttaman meluhaitan torjumiseksi ja luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi. Hyväksyttävän melutason saavuttaminen edellyttää, että katoksen ääntä vaimentava vaikutus on vähintään 15 dB. Meluhaittojen vähentämiseksi luodikkorata on syytä pitää käyttökielossa siihen saakka kunnes ampumakatos on rakennettu. Viranomaisen katsoo, että radan käyttäminen voidaan kuitenkin sallia tilanteessa, että ammunassa käytetään tehokasta äänenvaimenninta. Katoksen rakentamisaikataulua sekä sen valmistumista koskeva tiedoksiantomääräys palvelee toiminnan valvontaa (lupamääräys 4).

Melutasoa koskevat raja- ja tavoitearvot on annettu toiminnasta ympäristöön aiheutuvan meluhaitan vähentämiseksi sekä viihtyisyyden turvaamiseksi. Raja-arvot on annettu soveltaen valtioneuvoston päätöstä ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997). Toiminnasta aiheutuvan melutason jäädessä alle valtioneuvoston päätöksen ohjearvojen, ei melua yleensä pidetä viihtyisyyttä vähentävänä, kohtuuttomana rasituksena eikä terveystaiton vaaraa aiheuttavana.

Hakemuksessa esitettyjen meluselvitysten perusteella radoilla jo olemassa olevat tai rakennettavaksi suunnitellut melua torjuvat rakenteet huomioiden, asetuksen mukaiset melutason ohjearvot täyttyvät kaikilla Tuomovaaran ampumaradan luotiaseradoilla. Näiden ratojen osalta melutason raja-arvo on syytä asettaa ohjearvon mukaiseksi. Haulikkoratojen käytön osalta ohjearvot ylittyvät. Ohjearvon ylitys on kuitenkin enintään 5 dB, joka BAT-oppaan mukaan on kyseessä olevan kokoluokan ampumaradoilla hyväksyttävissä sellaisenaan. Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että koska ohjearvon ylitys on vähäinen, radoilla ammuttava laukausmäärä on pieni, radan päivittäisiä käyttöaikoja on rajoitettu sekä aamusta että illasta, voidaan olemassa

olevien haulikkoratojen aiheuttaman melutason raja-arvo asettaa 5 dB ohjearvoja suuremmiksi. Ohjearvojen mukaiset arvot määrätään kuitenkin haulikkoratojen osalta tavoitearvoiksi, joihin toiminnanharjoittajan tulee pyrkiä (lupamääräys 5).

Melua vaimentavien rakenteiden kunnossapidolla ja rata-alueella kasvavan puuston säilyttämisellä ehkäistään asutukseen kohdistuvia melu- ja viihtyisyyshaittoja (lupamääräykset 6 ja 7).

Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä toiminnastaan aiheutuvasta melusta. Tilanteessa, että toiminnalle annettujen melutason raja-arvojen on syytä epäillä ylittyvän, on asiassa riittävän selvyyden saamiseksi varauduttava tarvittaessa suorittamaan melumittauksia (lupamääräys 8).

Päästöjä maaperään ja vesiin koskevat lupamääräykset

Ampumaradan toiminnasta aiheutuu päästöjä rata-alueen maaperään, josta sade- ja sulamisvedet voivat huuhtoa ja kuljettaa näitä edelleen pinta- ja pohjaveteen. Ampumarata-alueen ulkopuolisten vesien pääsyn estämisellä rata-alueelle ja haitta-aineita sisältävien ratarakenteiden mahdollisimman kuivana pitämisellä vähennetään sade- ja sulamisvesien haitta-aineita huuhtovaa vaikutusta ja haitta-aineiden kulkeutumista ympäristöön (lupamääräys 9).

Jätteitä ja jätehuoltoa koskevat lupamääräykset

Jätelain mukaan jätteistä tai jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle eikä jätettä saa hylätä tai käsitellä hallitsemattomasti. Jätteistä ei saa myöskään aiheutua roskaantumista tai epäsiisteyttä. Jätteitä koskevilla määräyksillä vähennetään jätteistä aiheutuvia ympäristöhaittoja ja toteutetaan jätelain velvoitteita (lupamääräykset 10–11).

Toiminnan tarkkailua ja raportointia koskevat lupamääräykset

Ampumaradalla on oltava vastuuhenkilö, joka tuntee radan toiminnan ja sitä koskevat ympäristönsuojelusäännökset ja määräykset. Vastuuhenkilön nimeäminen edistää toiminnan valvontaa ja yhteydenpitoa valvontaviranomaisen kanssa (lupamääräys 12).

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toiminnastaan aiheutuvista päästöistä ja niiden ympäristövaikutuksista. Pinta- ja pohjavesinäytteiden avulla seurataan ampumaradan aiheuttamaa kuormitusta ja kuormituksen kehittymistä sekä voidaan tarvittaessa edellyttää toimenpiteitä haitta-aineiden ympäristöön pääsyn rajoittamiseksi (lupamääräykset 13–14).

Toimintaa koskeva kirjanpito- ja raportointivelvoite on annettu toiminnasta aiheutuvien päästöjen tarkkailemiseksi, valvonnan järjestämiseksi ja viranomaisen tiedonsaannin varmistamiseksi. Kirjanpitotietojen avulla sekä toiminnanharjoittaja että valvontaviranomainen voivat havainnoida mahdollisia luvan muutostarpeita (lupamääräys 15).

Häiriö- ja poikkeustilanteita koskevat lupamääräykset

Ryhtymällä vahinkotilanteissa välittömästi torjunta- ja ennallistamistoimenpiteisiin, pienennetään onnettomuustilanteissa syntyviä vahinkoja ja ehkäistään ympäristön pilaantumista. Häiriö- ja poikkeuksellisia tilanteita koskevalla ilmoitusvelvollisuudella varmistetaan tiedonkulku viranomaisille ja mahdollistetaan asianmukaisten torjunta- ja ennallistamistoimenpiteiden toteutumisen ohjaus ja valvonta (lupamääräys 16).

Muut lupamääräykset

Ympäristönsuojelulaki velvoittaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa käytettävän parasta käyttökelpoista tekniikkaa ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen kautta voi tulla mahdollisuuksia vähentää myös olemassa olevasta toiminnasta aiheutuvia päästöjä (lupamääräys 17).

Toiminnan keskeyttämisestä ja muista olennaisista muutoksista ilmoittamisella varmistetaan valvonnan kannalta tarpeellinen tiedonkulku valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen perusteella viranomainen voi arvioida etukäteen mahdollisen luvan muuttamisen, uuden luvan hakemisen tai muun toimenpiteen tarpeellisuuden (lupamääräys 18).

Luvanhaltijalla on velvollisuus huolehtia siitä, ettei toiminnasta aiheudu toiminnan lopettamisen jälkeen vaaraa tai haittaa terveydelle eikä ympäristön pilaantumista (lupamääräys 19).

Vastaus terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa esitettyihin seikkoihin

Terveydensuojeluviranomaisen lausunnon osalta todetaan että melumittausten tekemisen osalta toiminnanharjoittaja on vastineessaan ilmoittanut suorittavansa tarvittaessa melumittauksia ja ryhtyvänsä niiden johdosta tarvittaessa meluntorjuntatoimenpiteisiin. Vastaavasti valvontaviranomainen on varannut lupamääräyksessä 8 mahdollisuuden edellyttää melumittausten tekemistä tarvittaessa.

Toiminta-aikojen rajoittamisen osalta todetaan, ettei viranomaisen tietoon ole tullut Tuomovaaran ampumaradan aiheuttamaa melua koskevia valituksia vuoden 2007 jälkeen. Asiassa ei myöskään jätetty kuulutusajana melua koskevia muistutuksia eikä mielipiteitä. Varhaisimmat aamutunnit ja myöhäisimmät ilta-ajat sekä juhlapyhät on suljettu pois radan sallituista käyttöajoista. Meluselvitysten mukaan melutason ohjearvot ylittävää melua syntyy jatkossa ainoastaan haulikkoradoilla ammuttaessa. Ampumaratoja koskevan BAT-oppaan mukaan ampumaradoilla, joilla vuosittainen laukausmäärä on pieni (< 10 000 laukausta), ohjearvojen ylittymisestä yhdestä viiteen desibelillä aiheutuvan meluhaitan voidaan katsoa olevan vähäinen eikä käyttöaikarajoituksille yleensä ole tarvetta. Kokonaisuutena katsoen ampumaradan aiheuttama melutilanne tulee paranemaan luodikkoradalle rakennettavan ampumakatoksen myötä. Edellä kerrotun perusteella viranomainen ei katso tarpeelliseksi rajoittaa toiminta-aikoja enempää kuin mitä lupamääräyksessä 2 ja 5 on tehty.

Pohjaveden tarkkailutuloksia koskevan kannanoton osalta toiminnanharjoittaja on vastineessaan ilmoittanut, että talousvesikaivosta otettavien näytteiden tulokset tullaan toimittamaan terveydensuojeluviranomaiselle. Asiasta on myös määrätty lupamääräyksessä 13.

Terveydensuojeluviranomaisen maininta talousvesikaivosta otettavien näytteiden analysoinnista näytteen laadun mukaisesti akkreditoidussa laboratoriossa ja menetelmin sekä pyyntö huomioida tulosten vertailussa käytettävän asetuksen oikeellisuus on informatiivinen ja otetaan huomioon tilanteessa, että kaivoveden kelpoisuus talousvetenä käytettäväksi tulee ampumaratatoiminnan johdosta selvitetäväksi.

Vastaus Metsähallituksen muistutukseen

Metsähallituksen muistutuksen osalta todetaan, että toiminnanharjoittajan määrääminen vastuuseen toisen omistamalle maalle aiheutuvan pilaantuneisuuden ja siitä aiheutuvien kustannusten osalta ei ole mahdollista ympäristöluvassa. Maaperän pilaantuneisuuden selvittämis- ja puhdistamisvelvollisuudesta määrätään sen sijaan suoraan ympäristönsuojelulaissa. Lisäksi toimivalta toimenpiteisiin määräämisestä on laissa osoitettu valtion valvontaviranomaiselle.

Metsähallitus on edellyttänyt, että ampumaratatoiminta tulee, mikäli mahdollista ensisijaisesti järjestää siten, ettei Valtionmaa-palstalle kerry lisää hauleja. Toissijaisesti on edellytetty, että luvanhakijan ja Metsähallituksen sallitaan tehdä maanvuokrasopimus Valtionmaa-palstan käyttämisestä ampumaradan suoja-alueena, ennen ympäristöluvan vahvistamista. Lupaviranomainen on katsonut tarpeelliseksi keskeyttää lupavalmistelun siihen saakka, että toiminnanharjoittajalla on tiedossaan ryhtyykö se muuttamaan haulikkoradan sijaintia tai ampumasuuntaa vai sopiiko se Valtionmaa-palstan käytöstä Metsähallituksen kanssa. Pellon riistanhoitoyhdistys ja Metsähallitus ovat sittemmin, heinäkuun lopussa 2023 laatineen sopimuksen palstan käytöstä.

KUMOTTAVAT PÄÄTÖKSET

Tällä päätöksellä kumotaan Pellon kunnan ympäristölautakunnan 14.5.2007 tekemä päätös, jolla Tuomovaaran ampumaradan ampumatoiminnalle on asetettu päivittäinen käyttöaika (9:00-20:00).

LUPAPÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Ympäristölupapäätös on voimassa toistaiseksi.

Mikäli luvanvarainen toiminta oleellisesti muuttuu, on toiminnalle haettava uusi ympäristöluva tai ympäristöluvan muutos. Tämä päätös on voimassa, kunnes uudesta lupahakemuksesta tehty päätös on saanut lainvoiman.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Mikäli asetuksella annetaan tätä lupaa ankarampia säännöksiä tai tästä luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkastamisesta, on asetusta tämän luvan estämättä noudatettava.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) § 6, 7, 8, 11, 14, 16, 17, 21, 27, 34, 48, 49, 52, 58, 62, 65, 66, 83, 85, 87, 94, 134, 170, 190, 191, 205
Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) § 2, 14, 15
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) § 17
Jätelaki (646/2011) § 8, 13, 15, 29, 72, 118
Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997)
Rovaniemen, Ranuan ja Pellon jätehuoltomääräykset (24.2.2023, § 7)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Ympäristöluvan käsittelymaksu on 2 500 €.

Maksu määräytyy ympäristölautakunnan 27.1.2021 (§ 7) hyväksymän ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös paperisena

Pellon riistanhoitoyhdistys

Jäljennös päätöksestä sähköisesti

Lapin ely-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Ilmoitus päätöksestä

Ilmoitus päätöksestä lähetetään postitse niille, joille asian vireilläolosta on erikseen annettu tieto ja jotka ovat jättäneen asiassa muistutuksen.

Ilmoittaminen kunnan ilmoitustaululla

Päätöksestä tiedotetaan Pellon kunnan verkkosivuilla 7.9.2023 julkaistavalla kuulutuksella. Päätösasiakirja pidetään kuulutusaikana nähtävillä verkkosivuilla.

Tiedoksisaannin päätöksestä katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja päätöksen käsittelystä määrättyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on pöytäkirjanotteen liitteena

LIITTEET Sijaintikartta

Tuomovaaran ampumarata / Pellon riistanhoitoyhdistys ry

